

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

27 փետրվարի 2014 թվականի N 303-Ն

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԲԵՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի 2012 թվականի հոկտեմբերի 29-ի «Մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային ռազմավարությունը հաստատելու մասին» ՆԿ-159-Ն կարգադրության 2-րդ կետը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է**։

1. Հաստատել մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային ռազմավարությունից բխող միջոցառումների ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարին՝ մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային ռազմավարությունից բխող միջոցառումների ծրագրի ֆինանսավորման հնարավորության հարցը, սահմանված կարգով ներկայացված հայտի առկայության դեպքում, քննարկել համապատասխան տարվա բյուջետային գործընթացի շրջանակներում:

3. Հանձնարարել պատասխանատու հանրապետական գործադիր մարմինների ղեկավարներին և առաջարկել օրենքով ստեղծված մարմինների ղեկավարներին՝ յուրաքանչյուր կիսամյակ Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության խորհրդի աշխատակազմ, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմ և Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն ներկայացնել հաշվետվություն կատարված աշխատանքների վերաբերյալ:

4. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

**Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ**

S. Սարգսյան

2014 թ. մարտի 27
Երևան

Հավելված
ՀՀ կառավարության 2014 թվականի
փետրվարի 27-ի N 303-Ն որոշման

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

№ ը/կ	Գործողությունը	Ակնկալվող արդյունքը	Վերջնա- ժամկետը	Պատասխանատու մարմինը	Ֆինանսավորման աղբյուրը
1	2	3	4	5	6
I. ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԵՎ ԿՅԱՆՔԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
1.	Առավել խորացնել առողջության ապահովագրության մեխանիզմների լայն օգտագործումը	համապատասխան առաջարկությունը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ կենտրոնական բանկ	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
2.	Աշխատանքի անվտանգության և աշխատավայրերում աշխատողների առողջության պահպանման ազգային ծրագրի մշակում	ազգային ծրագրի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն և սոցիալական հարցեր նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

				« արտակարգ իրավիճակների նախարարություն « Էկոնոմիկայի նախարարություն	
3.	« քրեակատարողական հիմնարկներն ապահովել բարձր որակավորում ունեցող բժշկական անձնակազմով	քրեակատարողական հիմնարկներում բարձր որակավորում ունեցող բժշկական անձնակազմի թվի ավելացում	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	« արդարադատության նախարարություն	« պետական բյուջե
4.	Օրենսդրորեն ամրագրել «բժշկական սխալ» եզրույթը՝ հաշվի առնելով առողջապահության ոլորտում միջազգային չափորոշիչները	համապատասխան իրավական ակտի նախագիծը « Կառավարություն ներկայացնելը	2016 թ. չորրորդ եռամսյակ	« առողջապահության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
5.	Օրենսդրորեն կարգավորել պտղի սեռով պայմանավորված՝ հղիության արհեստական ընդհատումների կանխարգելումը և իրականացնել տվյալ թեմայով ընդհանուր իրազեկվածության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ	համապատասխան իրավական կարգավորումներ պարունակող իրավական ակտի նախագիծը « Կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	« առողջապահության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
6.	Հստակեցնել պատժի կրման հետ անհամատեղելի համարվող հիվանդությունների ցանկն ու դրանց չափորոշիչները	իրավական ակտի նախագիծը « Կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	« արդարադատության նախարարություն « առողջապահության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
II. ՄՏՔԻ, ԽՂՃԻ, ԿՐՈՆԻ ԵՎ ԴԱՎԱՆԱՆՔԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ, ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐ					
7.	Հանրակրթական դպրոցներում տարբեր կրոնների և դավանանքների նկատմամբ հանդուրժողականությանն ուղղված քայլերի ձեռնարկում	հայերենով Թոլեդոյի ուղղորդող սկզբունքների՝ առանձին գրքուկով տպագրում, հանրակրթական դպրոցներում տարածում, հատկապես, «Հայ եկեղեցու պատմություն» դասավանդող ուսուցիչների և կրթության ոլորտի պատասխանատուների շրջանում	2015 թ. առաջին եռամսյակ	« Կրթության և գիտության նախարարություն	« պետական բյուջե օրենքով չարգելված միջոցներ
8.	Ուսումնասիրել « օրենսդրության համապատասխանության խտրականության արգելմանը վերաբերող միջազգային իրավական նորմերին: Քննարկել «Խտրականության դեմ	« Կառավարություն առաջարկություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	« արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	պայքարի մասին» առանձին օրենք ընդունելու նպատակահարմարության հարցը				
9.	Բացառել դպրոցներում ուսուցիչների հավատաքննության դեպքերը և աշխատանքի ընդունումը կամ հեռացումը՝ ըստ կրոնական պատկանելության	համապատասխան իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
10.	«Կանանց և տղամարդկանց հավասար իրավունքների և հավասար հնարավորությունների ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի կիրարկումն ապահովող «Գենդերային հավասարության ապահովման պետական քաղաքականության ծրագրերի մշտադիտարկման և տեղեկատվության փոխանակման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

III. ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

11.	Ձեռնարկել արդյունավետ միջոցներ՝ դպրոցների մանկավարժական խորհուրդների և կառավարման խորհուրդների նիստերը հասարակության համար թափանցիկ դարձնելու ուղղությամբ	թափանցիկությունն ապահովելու համար դպրոցների, մանկավարժական խորհուրդների և կառավարման խորհուրդների կայացրած որոշումների տեղադրում համապատասխան դպրոցի կայքէջում	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
12.	Ապահովել պետական ֆինանսավորմամբ բոլոր կրթական հաստատությունների բյուջեների և բյուջեների փոփոխությունների ու կատարողականների, ինչպես նաև դրանց ղեկավար մարմինների որոշումների հրապարակայնությունը	համապատասխան իրավական ակտի (ակտերի) նախագիծը (նախագծերը) ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
13.	Ապահովել սոցիալապես	իրավական ակտի	2014 թ.	ՀՀ կրթության և	ՀՀ պետական բյուջե և

	անապահով ընտանիքների ուսանողների ուսման վճարների մասնակի կամ ամբողջական փոխհատուցումը պետության կողմից՝ ելնելով յուրաքանչյուր տարի Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարության կողմից սահմանված ուսանողի միջին որակական գնահատականի նվազագույն շեմը հաղթահարած և ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգում հաշվառված՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից յուրաքանչյուր տարի սահմանվող անապահովության սահմանային միավորից բարձր միավորներ ունեցող խմբերին՝ անկախ մասնագիտությունից և բուհից	նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	երկրորդ եռամսյակ	գիտության նախարարություն	Ֆինանսավորման այլ աղբյուրներ
14.	Բարձրացնել դատավորների, իրավապահ մարմինների համապատասխան աշխատողների իրազեկվածությունը ՀՀ մասնակցությամբ գործող մարդու իրավունքների վերաբերյալ միջազգային պայմանագրերին	համապատասխան ուսումնական ծրագրերի մշակում և դասավանդում՝ դատավորների, դատախազների, ոստիկանության աշխատողների, փաստաբանների համար	2014 թ. պարբերաբար	Արդարադատության ակադեմիա (համաձայնությամբ) Փաստաբանական դպրոց (համաձայնությամբ) ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
IV. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ, ԲԱՎԱՐԱՐ ԿԵՆՍԱՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
15.	Պետական նպաստների վարչարարության բարելավում	պետական նպաստների նշանակման համար անհրաժեշտ՝ դիմողի կողմից ներկայացված տվյալների և համապատասխան տեղեկատվական բազաներում առկա տվյալների համադրելիության բարձրացում, վերահսկողության մեխանիզմների հստակացում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ

16.	<p>« աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից սոցիալական պաշտպանության ոլորտում մատուցվող ծառայությունների ծրագրերի մոնիթորինգի և արդյունավետության գնահատման համակարգի ներդրում, մասնավորապես, կենսաթոշակների և նպաստների նշանակման, քաղաքացիների բժշկասոցիալական փորձաքննության կազմակերպման՝ « օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների պատշաճ կատարումը և համապատասխան ծրագրերի արդյունավետությունը գնահատելու նպատակով</p>	<p>մոնիթորինգի և գնահատման համակարգի ներդրում</p>	<p>2016 թ. չորրորդ եռամսյակ</p>	<p>« աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն</p>	<p>« պետական բյուջե « օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ</p>
17.	<p>Ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի ներդրում՝ կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձին (ընտանիքին) համալիր սոցիալական ծառայությունների տրամադրման համար</p>	<p>իրավական ակտերի նախագծերը « կառավարություն ներկայացնելը</p>	<p>2015 թ. առաջին եռամսյակ</p>	<p>« աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն</p>	<p>« պետական բյուջե « օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ</p>
18.	<p>Ներկայացնել առաջարկություն ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգով տրամադրվող սոցիալական աջակցության տարաբնույթ ծրագրերի ներդաշնակեցման չափանիշների վերաբերյալ</p>	<p>ընտանիքի անապահովության համակարգով տրամադրվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի ներդաշնակեցման չափանիշների վերաբերյալ առաջարկությունը « կառավարություն ներկայացնելը</p>	<p>2015 թ. երկրորդ եռամսյակ</p>	<p>« աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>
19.	<p>Մինչև 14 տարեկան երեխաներին՝ իրենց համար թույլատրելի աշխատանքներում ներգրավման կարգավորում</p>	<p>համապատասխան իրավական ակտերի նախագծերը « կառավարություն ներկայացնելը</p>	<p>2014 թ. չորրորդ եռամսյակ</p>	<p>« աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>
20.	<p>Քրեակատարողական հիմնարկներում գտնվող՝ ազատման ենթակա</p>	<p>իրավական ակտերի նախագծերը « կառավարություն</p>	<p>2015 թ. չորրորդ եռամսյակ</p>	<p>« արդարադատության նախարարություն</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>

	անձանց աշխատաշուկային ինտեգրվելուն ուղղված միջոցառումների իրականացում, մասնավորապես, թույլատրելով զբաղվածության պետական ծառայություն գործակալության և այդ անձանց հիմնախնդիրներով զբաղվող ՀԿ-ների ներկայացուցիչների մուտքը քրեակատարողական հիմնարկներ	ներկայացնելը		ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	
21.	Զբաղվածության պետական ծառայություն գործակալության տարածքային կենտրոններին կից միգրացիոն ռեսուրս կենտրոնների ստեղծում	միգրացիոն ռեսուրս կենտրոնների գործարկում	2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե և ֆինանսավորման այլ աղբյուրներ
22.	Երիտասարդության շրջանում զբաղվածության խնդրի լուծման կապակցությամբ մշակել հստակ ծրագրեր և իրականացնել տարբեր միջոցառումներ ՀՀ բոլոր մարզերում՝ ապահովելով դրանց շարունակական բնույթը	ծրագրերի հաստատում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ պարբերաբար	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե և ֆինանսավորման այլ աղբյուրներ
V. ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ ՀԱՐԳԱՆՔԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
23.	«Անհատական տվյալների պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի մշակում՝ Եվրոպական միության և Եվրոպայի խորհրդի ընդունած չափանիշներին համապատասխան	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
VI. ԱԶԱՏ ՈՒ ԱՐԴԱՐ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
24.	Ուսումնասիրել ստացիոնար առողջապահական կազմակերպությունում չգտնվող, սակայն հիվանդության կամ հաշմանդամության պատճառով ընտրական տեղամաս այցելելու դժվարություն ունեցող անձանց ընտրական իրավունքը մատչելի ձևով	ՀՀ կառավարություն առաջարկություն ներկայացնելը	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	իրականացնելու միջազգային փորձը և ներկայացնել առաջարկություն				
VII. ԱԶԱՏ ԱՐՏԱՀԱՅՏՄԱՆ, ՀԱՎԱՔՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
25.	Հանրային հեռուստաընկերության կողմից ապահովել հանրության համար առավել հարմար ժամի հեռարձակվող լրատվական հաղորդումներում սուրդոթարգմանություն կամ հայերեն լուսագրեր՝ «Հեռուստատեսության և ռադիոյի մասին» ՀՀ օրենքի 5.1-ին հոդվածի դրույթների պահանջներին համապատասխան	առնվազն երկու լրատվական հաղորդման սուրդոթարգմանության կամ հայերեն լուսագրի առկայության ապահովում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ հեռուստատեսության և ռադիոյի ազգային հանձնաժողով (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե
26.	Միջազգային փորձին համապատասխան օրենսդրորեն հստակեցնել տեղեկատվության դասակարգման չափանիշները (պետական, ծառայողական, առևտրային, անձնական գաղտնիք)	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
27.	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի կիրառման կատարելագործման նպատակով տեղական ինքնակառավարման մարմինների համար կազմակերպել դասընթացներ և բարձրացնել իրազեկվածությունը՝ միջազգային չափանիշներին և պահանջներին համապատասխան	դասընթացների պարբերաբար կազմակերպում	2014-2016 թթ. պարբերաբար	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն	ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
28.	Հեռուստատեսության և ռադիոյի ոլորտը կարգավորող մարմինների ընտրության և կազմավորման կարգի համապատասխանեցումը միջազգային և, առաջին հերթին, եվրոպական պահանջներին	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	Հեռուստատեսության և ռադիոյի ազգային հանձնաժողով (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
29.	Խոսքի ազատության և ազգային անվտանգության ապահովման	պարբերական դասընթացների կազմակերպում և	2014 թ. պարբերաբար	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ գլխավոր	ՀՀ պետական բյուջե օրենքով չարգելված միջոցներ

	<p>չափանիշների միջև առկա սահմանազատման միջազգայնորեն ընդունված չափանիշների վերաբերյալ պետական ծառայողների և լրատվամիջոցների վերապատրաստման անցկացում՝ հաշվի առնելով Յոհանեսբուրգյան սկզբունքներն ազգային անվտանգության, արտահայտման ազատության և տեղեկատվության մատչելիության վերաբերյալ</p>	իրականացում		<p>դատախազություն (համաձայնությամբ) ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ) ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ</p>	
30.	<p>Իրավապահ մարմինների և համայնքային ծառայողների համար կազմակերպել շարունակական վերապատրաստումներ «Հավաքների ազատության մասին» ՀՀ օրենքի և համապատասխան կանոնակարգերի դրույթների պրակտիկ կիրառման վերաբերյալ</p>	<p>պարբերական դասընթացների կազմակերպում և իրականացում ուսումնամեթոդական ձեռնարկների և նյութերի տպագրում</p>	2014 թ. պարբերաբար	<p>ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն</p>	<p>ՀՀ պետական բյուջե օրենքով չարգելված միջոցներ</p>
31.	<p>Հասարակական կազմակերպությունների գործունեությունը կարգավորող օրենսդրական բարեփոխումներ՝ ուղղված հասարակական կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվության թափանցիկության բարձրացմանը, պետական մարմինների հետ համագործակցության խթանմանը</p>	<p>իրավական ակտերի նախագծերը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը</p>	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	<p>ՀՀ արդարադատության նախարարություն</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>
32.	<p>Ապահովել ՀՀ պետական մարմինների և քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների միջև համագործակցության զարգացումը՝ նախատեսելով վերջիններիս միջև տարեկան առնվազն մեկ</p>	<p>հարցի համապատասխան իրավական կարգավորում, հանդիպումների պարբերաբար իրականացում և դրանց արձանագրությունները ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը</p>	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ պարբերաբար	<p>հանրապետական գործադիր մարմիններ</p>	<p>Ֆինանսավորում չի պահանջվում:</p>

	անգամ պարտադիր հանդիպում՝ իրենց իրավասությանն առնչվող խնդիրների և դրանց լուծմանն ուղղված երկուստեք առաջարկների քննարկման համար				
VIII. ԽՈՇՏԱՆԳՄԱՆ ԿԱՄ ԱՅԼ ԴԱԺԱՆ, ԱՆՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԱՄ ՆՎԱՍՏԱՑՆՈՂ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔԻ ԿԱՄ ՊԱՏԺԻ ՉԵՆԹԱՐԿՎԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
33.	«Օրենսդրությամբ նախատեսել խոշտանգումների զոհերին խոշտանգման հետևանքով պատճառված վնասի արդար և համաչափ փոխհատուցման և ռեաբիլիտացիայի կարգավորումը՝ համաձայն խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի ու պատժի դեմ Կոնվենցիայի 14-րդ հոդվածի	անհրաժեշտ իրավական ակտերի նախագծերը «Կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	«Արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
34.	Ուսումնասիրել ազատագրված վայրերում խոշտանգումների և վատ վերաբերմունքի դեպքերի վերաբերյալ բողոքների ընդունման և դրանց հետագա ընթացքն ապահովող անկախ մեխանիզմի ստեղծման միջազգային փորձը և ներկայացնել առաջարկություն	ուսումնասիրությունների արդյունքում կազմված առաջարկությունները «Կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	«Արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
35.	Ուժեղացնել զինված ուժերում ոչ կանոնակարգային հարաբերությունների արգելման և վերացման համար ձեռնարկվող միջոցները և ապահովել ոչ կանոնակարգային հարաբերությունների և զինված ուժերում ոչ մարտական պայմաններում մահվան բոլոր դեպքերի արագ, անաչառ և մանրամասն հետաքննություն	զինված ուժերում արտականոնադրային հարաբերությունների վերացում, զինված ուժերում կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացում, վերապատրաստումներ՝ ուղղված խոշտանգման և վատ վերաբերմունքի արգելքի մասին տեղեկացվածության բարձրացմանը	2016 թ. չորրորդ եռամսյակ	«Այաշտպանության նախարարություն	«Այետական բյուջե օրենքով չարգելված միջոցներ
36.	Ուսումնասիրել հարցաքննությունների տեսաձայնագրման առկա միջազգային փորձը և ներկայացնել	«Կառավարություն առաջարկություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	«ԿԱ «Ոստիկանություն «Գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	առաջարկություն տեսաձայնագրման համակարգը Հայաստանի Հանրապետությունում ներդնելու նպատակահարմարության վերաբերյալ			ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ պաշտպանության նախարարություն ՀՀ արդարադատության նախարարություն	
37.	Օրենսդրորեն երաշխավորել, որ այն բոլոր դեպքերում, երբ անձը հիմնավոր կերպով պնդում է, որ խոստովանությունն ստացվել է խոշտանգումների միջոցով, ապահովել արդյունավետ քննություն այդ պնդումների վերաբերյալ՝ նախատեսելով դատարանում վարույթի կասեցման հնարավորությունը՝ մինչև այդ հարցով քննության ավարտը	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
38.	Կատարել համապատասխան օրենսդրական փոփոխություններ, համաձայն որոնց խոշտանգումների, դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեպքերում, դրանց հնարավոր առնչություն ունեցող բոլոր պաշտոնյաների լիազորությունները կկասեցվեն այնքան ժամանակ, քանի դեռ ընթանում է քննությունը	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
39.	Քննարկել «Կանանց նկատմամբ բռնության և ընտանեկան բռնության կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի մասին» ԵԽ կոնվենցիայի վավերացման նպատակահարմարության հարցը և ներկայացնել առաջարկություն	ՀՀ կառավարություն առաջարկություն ներկայացնելը	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

40.	Ընտանեկան բռնության դրսևորումների կանխարգելման և պատասխանատվության գործուն իրավական մեխանիզմների նախատեսում՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխան	իրավական ակտերի նախագծերը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
41.	«Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծում ներառել ընտանեկան բռնության զոհերի սոցիալական աջակցությանը վերաբերող դրույթներ	նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
42.	Ուսուցանել իրավապահ մարմինների համապատասխան աշխատողներին, սոցիալական աշխատողներին, նախակրթական և կրթական հաստատությունների, ինչպես նաև բժշկական հաստատությունների անձնակազմերին ընտանեկան բռնության զոհերի բացահայտման, հաղորդակցման և պատշաճ խորհրդատվություն տրամադրելու հմտությունները	ամենամյա վերապատրաստումների իրականացում, դասընթացներ՝ ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանության համակարգի, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության, ՀՀ առողջապահության նախարարության բժշկական հաստատությունների համապատասխան աշխատողների համար	2014 թ. պարբերաբար	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
43.	Խոշտանգումների և այլ դաժան վերաբերմունքի արգելքի վերաբերյալ իրավապահ մարմինների աշխատողների, զինծառայողների, ինչպես նաև համապատասխան բուժանձնակազմի շրջանում պարբերական դասընթացների կազմակերպում	պարբերական դասընթացների իրականացում	2014 թ. պարբերաբար	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ պաշտպանության նախարարություն Արդարադատության ակադեմիա (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե օրենքով չարգելված միջոցներ
44.	Բացառել ժամկետային զինծառայողների ծառայությունը զինվորական դատախազությունում անցկացնելը	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
45.	Միջազգային չափանիշներին	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ	2015 թ. չորրորդ	ՀՀ արդարադատության	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	համապատասխան սահմանել ԲԿՀ-ներում հացադուլ իրականացնող անձանց իրավունքները և պարտականությունները	կառավարություն ներկայացնելը	եռամսյակ	նախարարություն	
IX. ԵՐԵՒԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ					
46.	ՀՀ կառավարություն ներկայացնել շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատություններն այլընտրանքային ծառայությունների վերակազմակերպման վերաբերյալ առաջարկություններ	ՀՀ կառավարություն առաջարկություններ ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
47.	Համայնքներում կյանքի դժվարին իրավիճակում գտնվող երեխաների հարցերով զբաղվող մասնագետների ներդրման մոդելի մշակում, գործառնական ծախսերի վերլուծում և դրանց արդյունքներով ընտրված համայնքներում կյանքի դժվարին իրավիճակում գտնվող երեխաների հարցերով զբաղվող մասնագետներով ապահովում	խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովի կազմում համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի համայնքային առնվազն մեկ ծառայողի ընդգրկում, որի պաշտոնի անձնագրում ամրագրվելու են երեխայի իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված գործառույթներ	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
48.	Մուրացիկ և թափառաշրջիկ երեխաների հիմնախնդրի լուծմանն ուղղված աշխատանքների ակտիվացում	մուրացիկ երեխաների հարցերով զբաղվող միջգերատեսչական աշխատանքային խմբի գործարկում, խնդրի կարգավորման համար առաջարկների և անչափահաս մուրացիկների թվի նվազեցմանն ուղղված ռազմավարության մշակում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
49.	Երևանի ենթակայության մանկապարտեզներում երեխաների թիվը թույլատրելի քանակին համապատասխանեցնելու նպատակով ներկայացնել միջոցառումների ծրագիր	միջոցառումների ծրագիրը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

50. Անչափահասների վերաբերյալ քրեական գործերով օրենսդրորեն նախատեսել գաղտնիության պահպանման լրացուցիչ երաշխիքներ	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
51. Քրեական դատավարության օրենսգրքով սահմանել անչափահասի մասնակցությամբ առերեսման և այլ քննչական գործողությունների հատուկ կարգ, մասնավորապես, անչափահասին հանցագործությամբ հասցված վնասի վերապրումը բացառելու համար (double victimization)	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
52. Երեխաների իրավունքների պաշտպանության եռաստիճան համակարգի բոլոր մակարդակների միջև համագործակցության մեխանիզմների զարգացում	Երեխաների իրավունքների պաշտպանության եռաստիճան համակարգի բոլոր մակարդակների միջև համագործակցության մեխանիզմների ստեղծում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
53. Երեխայի հանդեպ բռնության երևույթի դեմ պայքարի հայեցակարգի և միջոցառումների ծրագրի մշակում և այն ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը, որով կսահմանվեն երեխայի հանդեպ բռնության երևույթի դեմ պայքարի ձևերը	հայեցակարգի և միջոցառումների ծրագիրը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
54. Իրականացնել երեխաների իրավունքների պաշտպանության համակարգի մասնագետների մասնագիտական վերապատրաստում	պարբերական վերապատրաստումների և սեմինարների կազմակերպում՝ նշված աշխատողների համար	2014 թ. պարբերաբար	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ստիկանություն	ՀՀ պետական բյուջե
55. Հանրակրթական դպրոցներում, նախադպրոցական հաստատություններում, երեխաների խնամքի կենտրոններում	պարբերական միջոցառումների կազմակերպում՝ ուղղված իրազեկվածության բարձրացմանը	2014 թ. պարբերաբար	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի	

	բարձրացնել բռնության բոլոր ձևերի մասին իրազեկվածությունը, երեխաների հետ իրականացնել զրույցներ՝ իրենց նկատմամբ հնարավոր բռնության դեպքերը բացահայտելու ուղղությամբ՝ ներառյալ ֆիզիկական, հոգեբանական, սեռական բռնությունը՝ ինչպես ընտանիքում, այնպես էլ՝ ուսման վայրում և փողոցում			Նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ Ոստիկանություն ՀՀ տարածքային կառավարման Նախարարություն ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	
56.	Երաշխավորել, որպեսզի դեռահասների հարցերով արդարադատության համակարգում ներգրավված բոլոր մասնագետների ուսուցումն անցկացվի միջազգային չափանիշներին համապատասխան՝ ներառյալ հանցագործության մանկահասակ զոհերի և վկաների մասնակցությամբ արդարադատությանն առնչվող ՄԱԿ-ի ուղեցույցը	դատավորների, քննիչների, ինչպես նաև անչափահասների գործերով քննություն իրականացնող աշխատողների պարբերաբար վերապատրաստում	2014 թ. պարբերաբար	Արդարադատության ակադեմիա (համաձայնությամբ) ՀՀ ԿԱ ՀՀ Ոստիկանություն Փաստաբանական դպրոց (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
57.	Զարգացնել անչափահաս իրավախախտների վարքագծի շտկմանն ու սոցիալական վերաինտեգրմանն ուղղված մասնագիտացված կառույցների ինստիտուտը	համայնքային վերականգնողական խորհուրդների թվի ու աշխատանքի արդյունավետության աճ	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ՀՀ Ոստիկանություն ՀՀ արդարադատության Նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի Նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե դոնոր կազմակերպություններ
58.	Միջոցներ ձեռնարկել հատուկ դպրոցներում սովորող՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք չունեցող երեխաների թվի նվազեցման ուղղությամբ	հատուկ դպրոցներից կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք չունեցող երեխաների տեղափոխում հանրակրթական դպրոցներ	2014 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության Նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման Նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի Նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
59.	ՀՀ պետական բյուջեում համապատասխան վերաբաշխումներ կատարել և ավելացնել խնամատար	համապատասխան վերաբաշխումների կատարում, խնամատար ընտանիքների թվի ավելացում	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի Նախարարություն ՀՀ ֆինանսների	ՀՀ պետական բյուջե

	ընտանիքների թիվը՝ հաշվի առնելով միջազգային փորձը			նախարարություն	
60.	Անչափահաս վկաների և տուժողների հարցաքննության համար նախատեսված հատուկ սենյակների ստեղծում	հատուկ սենյակների ստեղծում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսել համապատասխան ֆինանսավորում

X. ՏԱՐԵՑ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

61.	Անօթևան տարեցների սոցիալական աջակցության ծրագրերի մշակում	ՀՀ կառավարության կողմից սոցիալական աջակցության ծրագրի հաստատում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե օրենքով չարգելված միջոցներ
62.	Տուն-ինտերնատ քաղաքացիների ընդունելության կարգի հստակեցում	ընդունելության կարգի հստակեցում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
63.	Տարեցներին որակյալ սոցիալական ծառայություններից օգտվելու հնարավորությունների ընձեռնմանն ուղղված իրավական ակտերի ընդունում	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
64.	Միջոցներ ձեռնարկել ծերանոցների, ծերերի համար նախատեսված տուն-ինտերնատների մշտադիտարկման հնարավորության ստեղծմանն ուղղությամբ	մշտադիտարկումների համակարգի գործարկում	2014 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

XI. ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

65.	Ներկայացնել հանրակրթական դպրոցների, նախադպրոցական հաստատությունների և բուհերի շենքերը հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հարմարեցնելու միջոցառումների ծրագիր	համապատասխան ծրագիրը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
66.	Կազմակերպել ներառական կրթություն իրականացնող բոլոր ուսումնական հաստատությունների մասնագետների և աշխատողների վերապատրաստում՝ կրթության	ներառական կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատությունների աշխատողների և մասնագետների վերապատրաստում և արդյունավետ աշխատելու	2015 թ. առաջին եռամսյակ պարբերաբար	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե

	առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց հետ առավել արդյունավետ աշխատելու նպատակով	կարողությունների զարգացում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց հետ			
67.	Մշակել գործուն մեխանիզմներ՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց զբաղվածությունն ապահովելու նպատակով, պարտադիր ապահովման նորմատիվների (քվոտաների) ներդրում	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
68.	Ձեռնարկել արդյունավետ միջոցներ՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար քաղաքաշինական անարգել միջավայրի ստեղծման նպատակով՝ քաղաքաշինության բնագավառի օրենսդրական դաշտը կարգավորող իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին համապատասխան	պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող կառուցապատման օբյեկտներում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հասանելի և անարգել քաղաքաշինական միջավայրի ապահովում	2016 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
69.	ՀՀ օրենսդրությունը համապատասխանեցնել «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի պահանջներին	անհրաժեշտ նախագծերը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
70.	Հստակեցնել հոգեկան առողջության և (կամ) մտավոր խնդիրներ ունեցող անձին անգործունակ ճանաչելու հիմքերը և մշակել անգործունակության գնահատման տարբերակված չափանիշներ	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
71.	Ընդհանուր կրթական հաստատություններում հատուկ կարիքներ ունեցող անձանց համար ուսուցչի օգնականի, ընթերցողի, ուղեկցողի, ժեստերի լեզվի թարգմանչի ծառայությունների մատուցում, ինչպես նաև ուսուցման գործընթացում	հաշմանդամություն ունեցող անձանց հասարակական կյանքին ներգրավելու, ինչպես նաև համայնքային ծառայություններ տրամադրելու մեխանիզմների համապատասխան իրավական ակտերի համար մշակում և	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ

	հատուկ կարիքներ ունեցող անձանց համապատասխան սարքավորումներով ապահովում	ընդունում			
72.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համայնքի կյանքին ներգրավելու համար համապատասխան ընդունում, մասնավորապես ապահովելով հավասար հնարավորություններ կրթության, աշխատանքի, ժամանցի և այլ ոլորտներում	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ մշակույթի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
73.	«Հայաստանի Հանրապետությունում հոգեկան առողջության պահպանման և բարելավման 2014-2019 թթ. ռազմավարությունը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում	որոշման նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
74.	Ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ՝ բժշկասոցիալական փորձաքննության իրականացման ոլորտում իրավասու մարմինների կողմից գնահատողական հայեցողության հնարավորինս կրճատման, հաշմանդամության որոշման չափորոշիչների առավելագույն հստակեցման, ԲՄՓՀ-ների գործունեության թափանցիկության ապահովման ուղղությամբ	բժշկասոցիալական փորձաքննության մարմինների հայեցողության շրջանակները սահմանափակող, փորձաքննության թափանցիկությունն ապահովող և հաշմանդամության որոշման չափանիշները հստակեցնող իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2016 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
75.	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայությունների տրամադրման կազմակերպում	հաշմանդամություն ունեցող անձանց պետության կողմից երաշխավորված բժշկական օգնության և սպասարկման տրամադրում	2014 թ. պարբերաբար	ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե
76.	Հայաստանի Հանրապետությունում հոգեկան հիվանդություններից	համայնքապետական հասարակական աջակցության ապահովման նպատակով	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ 2015 թ.	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե

	հաշմանդամություն ունեցող անձանց համայնքային ծառայությունների տրամադրման մեխանիզմների իրավական ակտերի նախագծում և համապատասխան վերապատրաստումների իրականացում	անհրաժեշտ ուսումնասիրության իրականացում համապատասխան իրավական ակտերի հաստատում համապատասխան մասնագետների վերապատրաստում	առաջին եռամսյակ 2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	
77.	Հոգեկան հիվանդություններից հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար կարողությունների զարգացմանն ու ինքնուրույնության բարձրացմանն ուղղված ծրագրերի մշակում և իրականացում՝ հասարակական կյանքում նրանց լիարժեքորեն ներգրավման նպատակով՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուր անձի անհատական կարիքները	համապատասխան ծրագրերի՝ իրավական ակտով հաստատում	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
XII. ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՎ ԷԹՆԻԿ ԻՆՔՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
78.	Հանրապետությունում քնակվող ազգային փոքրամասնությունների լեզուները դասավանդող ուսուցիչների վերապատրաստման ծրագրերի բարելավում	ուսումնական նյութերի տպագրում	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե
79.	Ազգային և էթնիկ փոքրամասնությունների լեզուներով ռադիո և հեռուստահաղորդումների հեռարձակման համար անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացում	ազգային փոքրամասնությունների մասին ռադիո- և հեռուստահաղորդումների հեռարձակում	2016 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ հեռուստատեսության և ռադիոյի ազգային հանձնաժողով (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե
XIII. ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԻ, ԱՊԱՍՏԱՆ ՀԱՅՅՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ					
80.	Ձեռնարկել միջոցառումներ՝ Փախստականի կոնվենցիոն ճամփորդական փաստաթուղթը «Փախստականի կարգավիճակի մասին» 1951 թ. կոնվենցիայի, Քաղաքացիական	փաստաթղթի համապատասխանեցում Փախստականի կարգավիճակի մասին կոնվենցիայի, Քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության պահանջներին	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	ավիացիայի միջազգային կազմակերպության պահանջներին համապատասխանեցնելու և կիրառելիությունն ապահովելու ուղղությամբ				
81.	Քաղաքացիություն չունեցող անձանց ինքնությունը հավաստող փաստաթղթերի տրամադրում՝ 1954 թվականի Քաղաքացիություն չունեցող անձանց կարգավիճակի մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի պահանջներին համապատասխան	համապատասխան իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
82.	Ապաստան հայցողների և փախստականների իրավունքների ապահովման վերաբերյալ ազգային օրենսդրության ներդաշնակեցում միջազգային չափանիշներին	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն պետական ծառայություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
83.	Փախստական ճանաչված և ապաստան ստացած անձանց Հայաստանի Հանրապետությունում լիարժեք ինտեգրման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծում	իրավական ակտի ընդունում, որը նախադրյալներ կստեղծի ՀՀ-ում փախստական ճանաչված անձանց, ինչպես նաև երկարաժամկետ միգրանտների ինտեգրման քաղաքականության մշակման և ծրագրերի իրականացման համար	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն պետական ծառայություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ստիկանության	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
84.	Ապաստան հայցողներին իրենց իրավունքների և պարտականությունների մասին ամբողջական տեղեկատվության ապահովում	իրավունքները մանրամասնող նյութերի տպագրում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն պետական ծառայություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
85.	Իրականացնել տեղեկատվական արշավ Ադրբեյջանից բռնագաղթած հայ փախստականների իրավունքների՝ ներառյալ պարզեցված նատուրալիզացման սխեմայի վերաբերյալ	սեմինարների, պարբերական քննարկումների, հանրամատչելի նյութերի տպագրության միջոցով իրազեկվածության բարձրացում	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միգրացիոն պետական ծառայություն	ՀՀ պետական բյուջե
86.	Բացառել ապաստան հայցողներին՝ երկիր ապօրինի մուտք գործելու	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն	2014 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	հիմքով պատասխանատվության ենթարկելը	ներկայացնելը		միգրացիոն պետական ծառայություն	
87.	Ստեղծել անհրաժեշտ պայմաններ՝ ՀՀ պետական սահմանի անցակետերում օտարերկրացիների համար նախատեսված հատուկ կացարաններում հասարակական կազմակերպությունների կողմից մշտադիր տարկում իրականացնելու նպատակով	ձեռնարկված քայլերի մասին հաշվետվությունը և առաջարկությունները ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
88.	«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխությունների և լրացումների մշակում, մասնավորապես, «Ապաքաղաքացիության կրճատման մասին» 1961 թ. կոնվենցիային համապատասխանեցնելու նպատակով	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
89.	Քննարկել «Քաղաքացիության մասին» 1997 թ. Եվրոպական կոնվենցիային և «Պետությունների իրավահաջորդության առնչությամբ ապաքաղաքացիությունից խուսափելու մասին» Եվրոպայի խորհրդի 2006 թ. կոնվենցիայի վավերացման նպատակահարմարության հարցը	համապատասխան առաջարկությունը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
90.	Քայլեր ձեռնարկել փախստականներին կացարանով ապահովելու վերաբերյալ իրավական ակտերում կիրառվող կացարան/ հանրակացարան եզրույթների հստակ տարանջատման ուղղությամբ	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
XIV. ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ					
91.	Թանգարանների և գրադարանների հավաքածուների	մշակութային ժառանգության թվանշայնացում	2016 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ մշակույթի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ

	պահպանման, համալրման և հանրայնացման ծրագրերի իրականացում				չարգելված միջոցներ
92.	Մշակութային ժառանգության թվանշանացում, տեղեկատվական շտեմարանների ստեղծում	տեղեկատվական շտեմարանների գործարկում	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ մշակույթի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
93.	Հասարակության անապահով և խոցելի խմբերի համար վճարովի մշակութային ծառայություններից օգտվելու գեղչերի համակարգի ներդրում	գեղչերի համակարգի ներդրում	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ մշակույթի նախարարություն ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե
94.	Ելնելով մշակութային հաստատությունների շենքերի տեխնիկական պայմաններից՝ հնարավորության սահմաններում միջոցներ ծեռնարկել՝ շենքերը հարմարեցնելու հաշմանդամություն ունեցող անձանց մուտքի ու ելքի համար	աշխատանքների կատարում	2014-2016 թթ.	ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն ՀՀ մշակույթի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
95.	Մշակույթի տարբեր ոլորտներում քաղաքականության իրականացման աշխատանքներում ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների ընդգրկում և մասնակցություն	ծրագրերի իրականացում	2014-2016 թթ.	ՀՀ մշակույթի նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե

XV. ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

96.	Բնապահպանական տեղեկատվության մատչելիության, որոշումների կայացմանը հասարակայնության մասնակցության, հասարակայնության արդարադատության մատչելիության ապահովման և բնապահպանական այլ հիմնարար իրավունքների իրականացման գործնական մեխանիզմների իրավական կարգավորման նպատակով ՀՀ օրենսդրության	շրջակա միջավայրի ոլորտի վերլուծության իրականացում	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
-----	--	---	--------------------------------	---	---------------------------------

	վերլուծություն՝ բացերն ու հակասությունները վերհանելու նպատակով, զարգացած երկրների առաջավոր փորձի ուսումնասիրություն և իրավական կազավորումների, առաջարկությունների փաթեթի պատրաստում				
97.	Ներկայացնել ,Էկոքադաքականության մասին օրենքի նախագիծ	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
98.	Սահմանել մեթոդաբանություն՝ տնտեսական գործունեության նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշումների ընդունման գործընթացում ապահովելու շրջակա միջավայրին և մարդու առողջությանը հասցվող վնասների հաշվարկը	մեթոդաբանության մշակում և ընդունում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
99.	Մշակել արդյունավետ գործող մեխանիզմներ շրջակա միջավայրի աղտոտվածության բարձր մակարդակ ունեցող (մասնավորապես, հանքավայրերին հարող) տարածքներում մշտադիտարկման համար	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
100.	Ուսումնասիրել արդարադատության մատչելիության իրավունքի իրականացման նպատակով հասարակության համապատասխան ներկայացուցիչների կողմից պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշումների, գործողությունների և անգործության համապատասխան իրավական ընթացակարգերի միջոցով վիճարկելու հնարավորության ապահովման հարցը՝ Օրհուսի կոնվենցիայի	իրավական ակտի նախագծման վերաբերյալ առաջարկությունները ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ բնապահպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

պահանջներին համապատասխան				
XVI. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ, ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ				
101. Քննարկել ՄԱԿ-ի «Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրի լրացուցիչ արձանագրության վավերացման նպատակահարմարության հարցը և ներկայացնել առաջարկություն	«Կառավարություն առաջարկություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	«Արտաքին գործերի նախարարություն «Արդարադատության նախարարություն «Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
102. Կատարել ուսումնասիրություններ՝ «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» «Օրենքով հանրային շահի բացառիկության որոշման չափանիշները սահմանելու հնարավորությունը պարզելու և հանրային շահի բացառիկության որոշմանն ուղղված ընթացակարգերը միջազգային չափորոշիչներին համապատասխանեցնելու համար	ուսումնասիրությունների արդյունքում կազմված առաջարկությունները «Կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	«Արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
103. Ուսումնասիրել որպես բացառիկ գերակա հանրային շահ սեփականության օտարման դեպքերում համարժեք փոխհատուցման հաշվարկի հստակ չափանիշներ և մեթոդաբանություն մշակելու և սահմանելու հնարավորության հարցը	ուսումնասիրությունների արդյունքում կազմված առաջարկությունները «Կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	«Արդարադատության նախարարություն «ԿԱ կադաստրի պետական կոմիտե	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
104. «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» «Օրենքի բարեփոխում՝ ուղղված բացառիկ գերակա հանրային շահի արդյունքում սեփականության օտարման վերաբերյալ որոշումների	իրավական ակտի բարեփոխման վերաբերյալ առաջարկությունները «Կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երրորդ եռամսյակ	«Արդարադատության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	բողոքարկման ողջամիտ ժամկետների սահմանմանը				
XVII. ԱՐԴԱՐ ԴԱՏԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
105.	Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքների, ինչպես նաև դրանց՝ ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի վերաբերյալ դատավորների, իրավապահ մարմինների աշխատողների վերապատրաստում և ուսուցում	դատավորների, դատախազների, իրավապահ մարմինների աշխատողների դասընթացների իրականացում, Արդարադատության ակադեմիայի առարկայական ցանկում համապատասխան փոփոխությունների կատարում Փաստաբանների դպրոցում համապատասխան առարկայի ծրագրի մշակում և ներդնում	2014 թ. պարբերաբար	Արդարադատության ակադեմիա (համաձայնությամբ) ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիակնություն Փաստաբանական դպրոց (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե
106.	Բացառել հարկային իրավախախտումների համար ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց միաժամանակ նույն իրավախախտման համար և՛ հարկային, և՛ վարչական պատասխանատվության ենթարկելը	անհրաժեշտ իրավական ակտերի նախագծերը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն շահագրգիռ այլ գերատեսչություններ	ՀՀ պետական բյուջե
107.	Իրավական նոր կարգավորումների ընդունման միջոցով բարձրացնել ՀՀ արդարադատության խորհրդի կողմից գործերի քննության հրապարակայնությունը՝ նախատեսելով միջազգային փորձում առկա չափորոշիչների սահմաններում ՀՀ արդարադատության խորհրդի նիստերի դռնբաց քննության մոդելը	իրավական համապատասխան ակտերը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2015 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ դատական դեպարտամենտ (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե
XVIII. ԶԻՆԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԶՈՐԱԿՈՉԻԿՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ					
108.	Զինձառայության ընթացքում մարդու իրավունքների խախտումների կանխարգելման, ինչպես նաև մարդու	նախագորակոչային տարիքի դպրոցականների շրջանում զինձառայության, զինձառայողների	2016 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի	ՀՀ պետական բյուջե

	իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացմանն ուղղված հստակ միջոցառումների իրականացում	իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ ընդհանուր իրազեկվածության մակարդակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում, այդ թվում՝ ըստ անհրաժեշտության, ՆԶՊ առարկայի շրջանակում գինձառայողների իրավունքների և պարտականությունների, զինված ուժերում մարդու իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ թեմաների և դասավանդման մեթոդիկայի վերանայում		գրասենյակ (համաձայնությամբ) ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	
109.	Ձեռնարկել միջոցներ՝ բժշկական և ռազմաբժշկական հանձնաժողովների կողմից զորակոչիկներին իրենց վերաբերող որոշումների, ինչպես նաև բժշկական հաստատությունների կողմից բժշկական զննության եզրակացության ակտի տրամադրման պարտադիր կարգը պահպանելու համար	համապատասխան կարգի ընդունում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
110.	Օրենսդրորեն սահմանել առողջական խնդիրների հիմքով վաղաժամկետ զորացրված անձանց պաշտպանական գերատեսչության կողմից փաստաթղթերի տրամադրման 7-օրյա ժամկետ	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
111.	Ապահովել ժամկետի ավարտով զորացրվող զինձառայողների պարտադիր բուժզննության անցկացում՝ զինձառայողի գանգատի կամ դիմումի առկայության դեպքում	զինձառայողների բժշկական զննության համակարգի բարելավում	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
XIX. ԱՆՁԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՆՁԵՌՆՄԻՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ					
112.	Ուսումնասիրել անձի ազատության	ՀՀ կառավարություն առաջարկություններ	2015 թ. առաջին	ՀՀ ԿԱ ՀՀ ոստիկանություն	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	սահմանափակման պահից ներկայացնելը	եռամսյակ	ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն ՀՀ արդարադատության նախարարություն		
XX. ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄ					
113.	Ապահովել ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի 3 մարդային գրասենյակների գործունեության շարունակականությունը	մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային կառույցների հզորացում և մարզերում անձանց իրավունքների պաշտպանության անընդմեջ բարելավում և իրազեկվածության բարձրացում	2015 թ. առաջին եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ) ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
114.	«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանել ՀՀ զինված ուժերում մարդու իրավունքների վիճակի մասին տարեկան թեմատիկ զեկույցի հրապարակում՝ մինչև ՀՀ ռազմական օմբուդսմենի հիմնադրումը՝ ըստ ԵԽԽՎ 1742 (2006) հանձնարարականի	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երկրորդ եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
115.	Ստեղծել Ռազմական օմբուդսմենի ինստիտուտ «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ օրենքի գործող կարգավորումներին համապատասխան	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. չորրորդ եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված միջոցներ
116.	«Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին» ՀՀ օրենքում առկա հակասությունների վերացում և անարդյունավետ կարգավորումների շտկում՝ «Խոշտանգումների և այլ դաժան, անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի դեմ» կոնվենցիայի Կամընտիր արձանագրության իմաստով՝ փակ (կիսափակ) հաստատությունների	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

	հստակեցում				
117.	Պաշտպանի կողմից սահմանված ժամկետների խախտման համար պաշտոնատար անձանց վարչական պատասխանատվության ենթարկելու մեխանիզմների հստակեցում	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
118.	Պաշտպանի աշխատակազմում որևէ պաշտոն զբաղեցնող անձանց համար լրացուցիչ երաշխիքի նախատեսում, որի համաձայն վերջիններս չեն կարող հարցաքննվել Պաշտպանի հանձնարարականի համաձայն իրենց պարտականությունները կատարելիս, որևէ գործողության, կարծիքի կամ ընդունած որոշման համար	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:
119.	Հանրությանը հայտնի դեպքերի հանգամանքների վերաբերյալ Պաշտպանի կողմից իրականացվող ուսումնասիրությունների հրապարակման մատչելիություն	իրավական ակտի նախագիծը ՀՀ կառավարություն ներկայացնելը	2014 թ. երրորդ եռամսյակ	ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան (համաձայնությամբ)	Ֆինանսավորում չի պահանջվում:

**Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության աշխատակազմի
ղեկավար-նախարար**

Վ. Գաբրիելյան